

Toen de overblijfselen van Dimpna en Gerebernus later werden opgegraven om ze over te brengen naar de inmiddels gebouwde kerk, vond men ze in twee witstenen kisten. Dat materiaal was in de Kempen volkomen onbekend wat de Gelenaars deed geloven dat de twee martelaren door engelen begraven waren.

Intussen had de toenemende verering van Dimpna, van Geel een vermaarde bedevaartplaats gemaakt. Aanvankelijk werd de heilige vooral vereerd als de reine maagd die door haar marteldood de duivel overwonnen had. Later werd ze steeds aanroepen in geval van krankzinnigheid. Het feit dat Dimpna door haar waanzinnige vader vermoord was, vormde daarvoor de aanleiding.

Vanaf de dertiende eeuw nam de devotie tot Dimpna nog sterk toe. Aanvankelijk werden de zieken ontvangen en behandeld door de geestelijkheid van de Sint-Dimpnakerk. Meer dan eens gebeurde het dat de kerk dan dienst deed als verblijf- en slaapplek voor de zieken. Dat was trouwens de reden waarom in de loop van de vijftiende eeuw een ziekenkamer werd aangebouwd.

Toen die te klein werd ging, men een beroep doen op de Gelenaars die in de omgeving van de kerk woonden. Op die manier ontstond de wereldvermaarde en unieke Geelse gezinsverpleging.

Tot slot willen we er toch maar op wijzen dat wetenschappelijk onderzoek van de relieken intussen heeft uitgewezen dat de in de Sint-Dimpnakerk bewaarde beenderresten toebehoorden aan een jonge vrouw en een minstens twintig jaar oudere man die ergens tussen het jaar 700 en het jaar 800 aan hun eind gekomen waren.....

Uit 'Ter Ere van Dimpna' (2005)

Toerisme Geel
Markt 1, 2440 GEEL
Tel. 014 57 09 50
Fax: 014 59 15 57
E-mail: toerisme@geel.be
Website: www.geel.be

Je komt er, je blijft er

De legende van de heilige Dimpna

We hadden dit verhaal kunnen beginnen met 'er was eens...'. Maar een legende is geen sprookje. Verre van zelfs. De Dimpnalegende is het resultaat van een gebeurtenis die mogelijk gedurende verscheidene eeuwen werd verder verteld. Een overlevering van generatie op generatie die daardoor wellicht niet altijd even kort bij de waarheid bleef. Een mengeling van historische feiten en fantasierijke toevoegsels.

Momenteel kent men daarvan geen oudere geschreven bron dat de 'Vita Sanctae Dimpnae' van Petrus van Kamerijk, een kanunnik van het kapittel van Sint-Aubert, nu Cambrai in Noord-Frankrijk. Hij pende de legende neer tussen 1238 en 1247. Het was de tijd dat de Berthouts in Geel de plak zwaaiden. Hun man ter plaatse zou een zekere Stefaan van Braine geweest zijn. Zijn familie had banden met de abdij van Kamerijk en men neemt aan dat hij het was die daar de opdracht gaf om Dimpna's levensverhaal op papier te zetten.

Die originele versie van de Dimpnalegende is helaas niet bewaard gebleven. Of beter, niemand weet waar dat handschrift is. Wat zeker nog wel bestaat, is een gedrukte vorm uit 1680.

Volgens de legende moet er rond het jaar 600 in het noorden van Ierland een heidense koning gewoond hebben. Zijn vrouw had zich tot het christendom bekeerd en hun enige dochter, Dimpna, christelijk opgevoed.

De legende geeft de indruk dat het koninklijke gezinnetje in alle rust en vrede leefde. Helaas is geluk een broos gegeven, wat ze aan dat Ierse hof ondervonden toen Dimpna's moeder overleed. Dat verlies maakte de koning ontroostbaar. Zijn hovelingen raadden hem toen aan om naar een nieuwe vrouw uit te kijken.

De koning was daarmee akkoord op voorwaarde dat men voor hem het evenbeeld van zijn overleden vrouw zocht. Die bleek echter niet te vinden. Tot een van zijn duivelse raadgevers hem erop wees dat prinses Dimpna in alles op haar moeder leek. Gedreven door een satanisch verlangen moet de Ierse koning toen gedacht hebben: waarom niet! Wanneer hij zijn dochter ten huwelijk vroeg, bleek die erg geschokt door dat walgelijke voorstel.

De afgewezen vorst wou echter van geen wijken weten. Hij wou en zou zijn zin krijgen en dreigde met geweld wanneer Dimpna zijn aanzoek bleef weigeren. Om aan

de woede van haar krankzinnige vader te ontsnappen besloot Dimpna te vluchten, samen met haar biechtvader, Gerebernus, de minnestreel en diens vrouw.

Dat bracht hen over zee tot in Antwerpen, van waar zij verder het land introkken. Na veel omzwervingen kwamen ze in het toen nog schaars bewoonde Geel terecht. De legende wil dat ze daar een nederige hut bouwden in de

buurt van een kapel. Later ging men die plaats situeren in het gehucht Zammel, waar nu de Dimpnakapel en de waterput staan.

Dimpna's vader was het gevluchte gezelschap echter op het spoor gekomen. De door hem uitgestuurde verkenners kwamen in Westerlo terecht, niet zo ver van Zammel, in de herberg De Ketel. Toen ze daar afrekenden, merkte de waardin op dat ze met net dezelfde munt betaalden als die vreemde jonge vrouw en haar gezelschap die even verderop in de bossen woonden. Zij was zich helemaal niet bewust van haar onvrijwillig verraad toen ze de Ierse soldaten de weg wees naar de verblijfplaats van Dimpna. Volgens de legende kon de waardin daarna haar arm niet meer bewegen.

Toen de soldaten de koning dat nieuws brachten, besloot hij om Dimpna zonder dralen te gaan zoeken. Op het moment dat hun Zammelse verblijfplaats ontdekt werd, vertoefden Dimpna en Gerebernus echter in het centrum van Geel. Het was daar dat de koning Dimpna opnieuw voorstelde om met hem te trouwen.

Opnieuw kreeg hij echter een vastberaden neen te horen, waardoor hij zo woedend en waanzinnig werd dat hij Gerebernus liet ombrengen door zijn hoflieden en eigenhandig zijn dochter onthoofdde. Dat zou gebeurd zijn op 30 mei van het jaar 600.

Het waren de toenmalige inwoners van het in die tijd nog amper bewoonde Geel die de twee martelaren met de nodige piëteit begroeven. De plaats waar dat gebeurde, werd al snel een bedevaartsoord waar men om de voorspraak van de martelaren kwam bidden om van allerhande kwalen verlost te geraken.

